

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Égész évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K. A hirdetések előző díj szerint számítjuk. — Egyes szám ára 20 fillér.

—: **Megjelenik minden szombaton.** —:

Főszerkesztő:

PÁL GÁBOR

ny. főgimnáziumi igazgató.

Felolós szerkesztő:

Dr. GÁL JÓZSEF

ügyvéd.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Dr. Gál József ügyvéd irodája, hová a közlemények, hirdetések és az előfizetési díjak küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza. — Nyitlér sora 20 fillér.

Az erdők árának helyes felhasználása.

II. Községi szegényügy.

Egy hírlapi cikk keretében nem lehet a főcímben kitűzött témát kimeríteni. Sőt cikkek sorozatában is csak oly módon sikerülne, ha mások is, akik hivatottaknak érzik magukat, résztvennének a kifejtésben, hogy a helyes felhasználásra vonatkozólag minden olyan eszme felszínre kerüljön, mely ezidő szerint hasznosnak, üdvösnek mutatkozik.

Azt mondhatná erre valaki, hogy minden község maga tudja a maga baját, nem lehet abba beleszólni.

Ezzel a feltételezett ellenvetéssel könnyen tisztába jövünk, mihelyt megjegyezzük, hogy itt nem beleszólaról, hanem csak jóakaratu általános tanácsról esik szó, mely a közérdeknek kíván szolgálni abban a reményben, hogy néhol mégis figyelemre méltatják, gondolkoznak felőle és ha jónak látják, majd alkalomadtán talán követni is fogják.

Nem képzelünk olyan maradi, obskurus községet, melyben ne akadna legalább egy-két törekvő, értelmes vezető, aki meg ne szivlelne egy-egy jótanácsot. mondjuk például azt, hogy a község birtokossága az egyik eladásra kerülő erdőrészt arról rendezzen be havasi gazdálkodást, olyant, amilyen a művelt nyugaton, különösen a miénkhez hasonló alpesi vidékeken szokásos. Ime, a felhozott példa is nem olyan-e, mely a helyes felhasználás sorába tartozó témát érint?

Tárgyunk az alcímben ki lévén tűzve, nem a havasi gazdálkodásról akarunk ez alkalommal cikkezni. Csak érinteni kívántuk a felhozott példa révén, mint az erdők árának egy helyes felhasználási módját. De ebben az értekezésben benne

rejlik az az óhajlás: vajha mielőbb látnánk Csik valamelyik községében az állattenyésztés céljára berendezett modern gazdaságot, mely aztán a követésre mintát szolgáltatna.

Ennek a hiálás témának kifejtése hivatott szakértőre vár. Szerencsére ilyenekben nem szükködünk és valóban hasznos dolgot művelne, aki a községeknek egy ilyen gazdaság berendezésére utmutatást és segítő kezet nyújtana.

De addig is, míg ez elkövetkeznék, az olvasó figyelmét a jelen alkalommal egy elhanyagolt ügyre, a községi szegény-alap ügyére, kívánjuk irányítani.

Nem azoknak a szegényeknek az ügyét értjük, akik magukat szegényeknek mondják és erre való hivatkozással minden eladott erdő árát felosztani akarják, hanem azoknak a községben lakó, odaváló illetékes, vagyontalan nyomorékoknak, ügyelogyottaknak és beteges embertársainknak ügyét, akik munkaképtelenek, akik a község lakosainak irgalmasságára szorulnak s kiket jólelkű emberek mentenek meg az éhenhalástól. Azoknak a szegényeknek ügyéről, akikről a törvény értelmében a község kellene hogy gondoskodjék, kiket a község kellene, hogy el-tartson.

Gondolt-e valamelyik község arra, hogy meglévő szegény-alapját, mely csaknem kivétel nélkül mindenütt szegénytelenen csekély, megnövelje és feladatának, rendeltetésének teljesítésére képessé tegye? Ha nem gondolt, itt az ideje, hogy ezt a hibáját az eladásra kerülő erdők árából akár egyszerre, akár fokozatosan helyrehozza.

Az előző generációt jogosan aligha vádolhatjuk mulasztással, amiért a szegény-alapot nem gyarapította, mert erre alkalom ritkán, vagy egyáltalán nem is fordult elő. De mióta az erdők értékesítésének eljött a kedvező ideje, mióta olyan összegekhez jutnak a községek távolfekvő,

idáig ki nem használható erdejük értékesítése révén, milyenről ezelőtt csak 10—15 évvel is, álmodni sem lehetett: helyrehozhatlan hibát követ el minden község, mely egy mindenkorra szóló alap létesítésével szegényeiről nem gondoskodik és nagy erkölcsi felelősség sulya fogja terhelni a község előjáróságát, mely a leghumánusabb célt szolgáló alap létesítése érdekében vezető tekintélyét latba nem veti.

Aki ép testtel és egészséggel van megáldva, az ne mondja magát szegénynek, kiválteppen ne most, mikor olyan munkabért kap, aminőt ebben a hazában munkás soha nem kapott. Az egészségsz és erő becses tőke, mely meghozza a kamatot annak, aki használja, aki dolgozni akar. Szegény akkor lesz, ha egészségét, épségét, erejét, ezt a nagy értéket, ezt a mindennél becsesebb kincset vesztély éri. Ennek pedig mindenki ki van téve, még az is, aki gondosan felti, annál inkább, aki könnyelműen bánik vele. Éppen azért, ki mondhatja magát biztosítottnak, hogy a szerencsétlenség ezerféle, kiszámíthatlan esélye között ezeket el nem vesztelheti örököl vagy szorgalmávalösszegyűjtögetett vagyonával együtt? Hányszor látunk igazi szegényeket, kik jómódban élt szülőknek gyermekei vagy unokái es most a jó emberek irgalma vanak utalva?

Az irás szavai szerint „szegények mindig lesznek köztetek.“ És ezek mindig azokra a bizonytalan morzsákra legyenek utalva, amiket összekeregetni utra indulnak? Hat akik még utra se indulhatnak, mert arra se képesek? Hát a szegény-alapnak is okvetlenül olyan szegényeknek kell lenni, hogy egyébre ne legyen képes, mint arra, hogy a vagyon nélkül elhaltaknak es koldusoknak egy-egy koporsóra valót adjon? vagy hogy a papnak a temetésdíját kifizesse? Mert hát olyan papról is hallottunk. — aki a községben halva talált koldust addig nem temette el, míg neki az előjáróság a szegény-alapból a stóladíjat ki nem fizette.

A „CSIKI HIRLAP“ TÁRCÁJA.

Egy arany története.

(Franciából.)

Néhány évvel az 1789-ki forradalom előtt, egy hideg téli estén egy tūrus szegény kis liu rakta ki hordozható boltját a párisi körútra. Ez a fényes negyed abban az időben nem volt kivilágitva, mint ma, mihelyt a nap leszáll. Csak néhány jövő-menő mutatkozott itt-ott s a kis füstölő gyergyagyev, melyt az ifju boltos meggyűjtött, csak kevés kíváncsis-kodót s még kevesebb vásárlót vonzott magához.

A gyermek az elhagyatottság miatt türelmetlenkedve semmi jobbat nem talál a járókelők figyelmének magáráirányítására, minthogy egy hevenyében észébe öllött dalt dudorászogatott. De a kis kópé nem lévszette szem elől célját s a veresságon közé pompásan betudta lopni árúja dicséretét.

Ezzel a fogással sikerült már néhány tücskét eladnia. De a nyereség oly vékony volt, hogy alig futotta a világitást. Mégse csüggedt. Folytatta énekét, közbe-közbe elég ügyesen fűszerezve tüinek magasztalásával.

Egy fiatal, uri kőpenyes férfi haladt el mellette. Megállt nevelve s így szólt a liunak: Hamisan énekel sz kis betyár!

— Uraságod pedig nem muzsikus, hogy leckét adjon nekem, vágott vissza az énekes, megszakítva dalát.

Ez a felelet még jobban megkacagtatta az ismeretlen

— Hogy hívnak? folytatta.

— Gusztinak.

— Guszti! S aztán?

— Nincs más nevem.

— Hogyan! Hát se apád, se anyád?

— Csak egy öreg asszonyt ismerek, ki gondomat viseli s eldöngöl jól, ha nem adok el elég tüt.

— S káps verést? kérdezte az idegen fokozódó érdeklődéssel.

— Hm! — mondta a gyermek huncukás grimaszal, könnyen megtörténhetik, ha még tovább feccsegtel, ahelyett hogy árum kínálását engedné.

És folytatta megszokott kiabálását, hogy oda csalogassa a vevőket. De ezek makacsul elmaradtak. Fanyaru tekintetéről észrevette boszankodását az ismeretlen. A türelmetlen Guszti kissé humorosan jegezte meg:

— Uram, ön zudit hajj a lejemre?

Nos hát, ugymond az ismeretlen, miért nem ajánlod nekem is áruidat?

— Azért, vág vissza ravaszul Guszti, végig mérve szemével a vele evődőnek pompás bundáját, azért, mert nem olyanok nézem, aki maga földozza nadrágját.

— Ugy? nesze, adj nekem tüt ezért.

Guszti nyújtja kezét s gyergyája imboldyogó fényénél belepillantva egy aranyat látott.

— Tessék az egész boltom, rikkantja vidáman s így is adósa leszek hárommannival.

— Tartsd meg feleli az idegen, szorosan gón-

gyolva kabátját, csak aztán ne énekelj hamisan s kerülj el a verést.

— Uram, tör fel a válasz, Ön szerencsémnek veti meg alapját. Lemme szives megmondani nevet, hogy később megtalálhassam jövevőmet.

Nem szükséges, felelte az ismeretlen elkészülőben. De Guszti nem tájított s kezükösölva kérte.

— Le marquis de Saint Germain, mondta a fiatal ember s hirtelen odább állt.

A gyermek egy pillanatig néma-meredten állott, mintha erőködne, hogy emlékeztebe vessé ezt a nevet. Aztán kapta lapos kosarát, eloldalgott a körútról gondolatokba merülten mormogta: emlékeznü fogok rá.

Husz évvel később Saint Germain marquisja, akit mi oly bökezünk s kacagósnak láttunk, visszajött az emigrációból. Igen keimények voltak ezek az évek rá néve. Nagyon megváltoztattak, megöregítették. Franciaországba visszaterve ő, kinek egykoron nagyszerű uradalmi voltak, minden javától megfosztva találta magát. A forradalom alatt eladódtak birtokai. Néhány földje ugyan még maradt, miket bírói úton visszaszereshetett, de költséges pert kellett folytatnia s a marquis új szorult helyzetben volt, hogy némelykor a legszükségesebbje is hiányzott. Hiába fordult barátaihoz, kiknek Gondját maga úzte el hajdan. Sokat ígértek neki, de semmit sem adtak.

Nagyon szomorú volt egy napon bérelt szegényes lakásában, midőn egy elegáns kocsi állott meg kapujában s egy még fiatal, de gazdag külsejű ember

A szegény-alapnak ennél más és messzebbmenő feladatai vannak s ezért egyik legsürgősebb teendője kellene, hogy legyen minden községnek, hogy ezt az alapot súlyos helyzetéből kiemelje és képessé tegye arra, hogy a felebaráti szeretetnek, amelyet egyesek gyakorolnak, segítséget, az éhezőknek ételt, a gyámoltalannak gondozást, a hajléktalannak menedéket tudjon adni.

Városokban jótékony intézetek: szegényházak, szeretetházak létesülnek, melyeket e célra alakult erkölcsi testületek, jótékonyági egyletek és penzintezetek adományából tartanak fenn. Miért ne lehetne talán is szegényházat létesíteni? Ha nincsenek penzintezeteik, jótékonyt gyűjtő egyleteik, vannak birtokossági testületeik, melyek a jótékonyt a közvagyonból éppen úgy gyakorolhatják, mint am azok. A sors változósága egy ferdlhat, hogy akik most áldozatot hoznak egy szegényház, vagy szegényotthon létesítésére, azok közül — ki tudja — egyiknek talán a gyermeke, másiknak unokája vagy talán valamelyik hozzátartozója veheti igénybe.

A közbirtokosságok néha keresve keresik a címetek, melyekkel egy-egy erdőrészt eladásának szükségességét megindokolják. Vegyük be ezután az indokok közé a közégi szegény-alap létesítésének vagy gvarapításának indokát is. És ha elrejtjenek, a humanizmusnak tenni nagy szolgálatot az erdőhivatal, ha erre a községet figyelmeztetne.

Ideális állapot lenne, ha a koldusok nem hazatalának, ha a búcsukat és vásárokat a nyomorok szanalmat és irtozást keltő alakja nem lennek el, hanem minden községben egy-egy berekt házban megjelenne a maguk otthonuk, ahol a legszükségesebb ellátást megkapnák.

Ha ezt az ideális állapotot elérni nem is lehet, de teleje közeledni nemcsak szükség, hanem humánus kötelesség. Közeledni pedig csak úgy tudunk, ha a községek vezetői, az előjárók, ezt a fontos ügyet felkarolják és a szegény-alapot fokozatosan odaig fejlesztik, hogy kamatai a szegények ellátásának költségeit és a gondozók taradozásait díjazni képes lesz.

Egy ilyen szegényház, szegény otthon, vagy szeretetház fenntartása a jótékonyt legszükségesebb és legszebb megnyilvánulása lenne és amely község illet tud felmutatni, annak erkölcsi állapotáról és vezető férfiaról ebben a létesítményben lesz kiállítva a minden dicsőretnél ekebben beszélő bizonyíték.

kopogott nála. Maga sietett ajtot nyitni, mert már reggen felmondott házi eszedjének.

Az ismeretlen belépett s tudakozódott, hogy Saint Germain ur-e, kívül beszél. Iglenő válasza figyelmesen kezdte végig a marquist.

— Uram, szólt hozzá néhány pitautatnyi társalgás után, tudtam, tetemes összegre van szüksége, hogy pórt, melytől jövőnd jólete légg, folytathassa. En egyike vagyok Páris leggazdagabb kereskedőinek. Egesz vagyonomat felajánlom az Ön helyzetének javítására.

— Nem tudom, vala-zólt a marquis ropantul csodálkozva, minék köszönhetem a meleg érdeklődést, melyet velem szemben mutat...

— Neven Gusztí, mond a látogató, emlékszik ram?

Saint Germain emlékezetében keresgél. Hanem a körüli tréának nyoma sem volt ott már. A kereskedő azonban emlékeztette a Lajos-aranyra, melyet alamizsnaként adott volt, a szegény kis házaló boltosnak.

— Ez az alamizsna jól volt elhelyezve, Uram, folytatta. Az ön nemességiségének köszönöm, hogy új s az elsőnél jóval jövedelmezőbb üzletet kezdettem. A nyereséggel aztán egyre jobban bővítettem vállaltatam körét. Munka és kitartás révén fényes vagyonhoz jutottam. Fogadja el szolgálataimat, Uram, hiszen nagyon le vagyok kötelezve ama jó szívű ember iránt, ki a nyomorból kiemelkedés eszközt megadta nekem.

A marquis elfogadta s nemsokára visszakarta meg el nem adott birtokait. Családja ma is gazdag s előkelőbb, mint valaha. —Az.

Igaz-e?

Igaz-e, hogy a természet zónális viszonya is nagy befolyással van az emberre?

A földön forró, mérsékelt és hideg zónát különböztetünk meg.

A zónák különbségét a napsugárnak iránya határozza meg: minél merőlegesebb a napsugara valamely helyre, annál melegebb azon terület és megfordítva.

A forró zóna napsugarái csaknem minden nap merőlegesen esnek a földre, melyek kémiai és fenyntani hatásukat az egyenlítő környéken érvényesítik: legjobb, legerősebb, állandó eredménnyel változatlan klímát idéznek elő.

A hideg zóna alatt nagyon ferdén jutnak a föld felületére a napsugarak, vagy az év bizonyos részében el is maradnak, melyeknek ferdesége vagy hiánya okozza az állandó, változatlan hideg klímát.

A mérsékelt zóna vidékére mindennapra más és más a napsugárnak iránya, amely e zónán változó időjárást és állandó légáramlást indít meg és vált ki.

Azon sok változás közül, melyek a napsugar különböző irányu hatásából származnak és az emberre formalólag hatnak, nem utolsó helyen áll az ember társadalmi berendezkedése a zónák szerint.

A forró zóna embere, a külső, nagy hatásokkal szembe állandó védekezésre szorult, amely csaknem minden erejét igénybe veszi; önössé lesz; társadalmi berendezkedésével, a nagy államok helyett inkább kisebb népesoportok verődnek össze, akik állandó harcban vannak egymással.

A hideg zóna embere, mostoha körülmények miatt testi és szellemi életére nézve az emberiség legelhagyatottabb alakja; jöszivű, társadalmi berendezkedése pátriálkális, inkább családok csoportja, békés természetű.

A mérsékelt zóna embere, változó időjárás és állandó légáramlás hatása alatt áll, amely testi erejének és szellemi életének csak bizonyos részét veszi igénybe, azért tud maradandó történelmi nyomokat hátrahagyni: változó jellemű; társadalmi berendezkedése a kulturálmokban éri el a tetőpontját, melyek ipar- és kereskedelemmel nagy embertömeget tartanak lefokva; változásra hajló államok kereteinek erőssége a militarizmus.

Nem lehet tagadni, hogy a természet zónális viszonya is képes az ember társadalmi berendezkedésénél változást előidézni.

Nemde — igaz!! Cs. J.

VÁROSI ÜGYEK.

Csikszereda város szabályozási térképe.

Minden törekvő, fejlődni vágyó községnek első és legszükségesebb dolga volna a község szabályozási térképét elkészíttetni. Erre azonban vármegyénkben csak Csikszereda és Gy.-szentmiklósi városok gondoltak, dacára, hogy a vármegyei építési szabályrendelet 14. §-a világosan elrendeli minden községnek, hogy ily terveket készíttessenek.

Mint sok más szabályrendelet határozománya, ugy az építési szabályrendelet ezen intézkedése is azonban irott malaszt. Végrehajtására senki sem gondol.

Pedig az egész építkezési szabályrendeletben ezen intézkedés bír a legnagyobb jelentőséggel.

Csikmege községeiben, az építkezéseket tekintve, oly tarthatatlan állapotok vannak, a melyek párját ritkítók, s egyedül az oláhvidék községeihez hasonlók. Egyik faépület a másik hátán. Istálló, személtödör, trágyadomb, lakóház minden rendszer nélkül csoportosulnak a belsőségeken. Izléstelenség, piszok, tüzeszély és a szép érzék teljes hiánya látható majdnem mindenütt. A belsőségek szabálytalanok,

az utcák görbék és szűkek, szóval sehoh semmi nyoma a nyugati civilizációnak.

De eltekintve minden civilizációtól, ezen állapot további meglőrése nagy anyagi károsodás a vármegye közönségére, a községbeli birtokos lakosságra.

Nem szándékozunk itt kiterjedni minden részletre — terünk sem engedi — csak példaképen hozzuk fel, hogy a községek belterületeinek rendezetlensége miatt van a sok tűzeszély a járvány, egyes telkek árának aránytalan emelkedése, másoknak meg ellenkezőleg elértéktelenedése. Az egymás háttára épített faépületek, a levezetést nem találó eső és szennyvíz, a hozzáférhetetlen szak-utcaiban fekvő belsőség, mind-mind ez őskori rendezetlen állapotnak a következménye.

Ezen mizeriák minél nagyobb fejlődésnek örvend valamely község, annál jobban észrevehető, annál inkább bántók.

Itt van például Csikszereda. Mi volna ma ez a kis városka, ha legalább 30 évvel ezelőtt észébe jutott volna akár a város, akár a vármegye vezetőségének — itt valami rendet teremteni. Azalatt a 30 év alatt annyi szép épület emellett minden rendszer nélkül, hogy kevés példa van rá az erdélyrészi városok között. És mégis alig van városias külseje Csikszeredának.

Milyen kevés költségre és fáradságra került volna ezelőtt 30 évvel a rendezés. Igazán felhaborodik az ember lelke a meghocsáthatatlan hanyagságon és nemtörődömségen. Soha meg nem boosátható azok büne, kiktől ezelőtt 30 évvel a vármegye és a város sorsa függött.

Mi volna ma Csikszereda!

No de még hátha lehet segíteni. Ha rá-nézünk az előttünk levő térképre, mely a jövő képét rajzolja meg, az öröm és csodálkozás hangján kérdezzük: hogyan, hát lehetséges ez? Ilyen város lehet valaha Csikszeredából?!

Sok és szépen alakított telektömb. Számtalan utca, tér, park. — Pompásan elhelyezett középületek, szomszédságukban szabályos belsőségek.

Igen, igen. Ilyen egy város. Ilyennek kell lennie Csikszeredának majd 50–100 év múlva. És ilyen is lehet kitaró, céltudatos munkával. Mi talán nem érjük meg ennek a szép tervnek a megvalósulását, azonban a jövő generáció bizonyára gyönyörködhetik a valóságban is.

A magyarságnak itt a keleti határszélen szüksége van erős várakra. Adj a Isten, hogy Csikszereda szintén egyike legyen ezen váraknak, hogy az utókor ne legyen kénytelen rólunk is oly súlyos ítéletet mondani, mint a milyent nekünk kellett elődeinkről.

—6.

Vasut ügyünk

Ugy értesültünk, hogy vármegyénk főispánja a csikszeredai vasuti kiterő ügyében eljár a kereskedelemügyi miniszter urnál, meg pedig oly eredménnyel, hogy ha a vármegye nem sajnál egy kis áldozatot, mindnyájunk régi vágya hamarosan megvalósulhat. Legnagyobb mizeriánk volt és az ma is, hogy a vármegye központja a helytelenül Madéfalvára tett vasuti göcpont miatt, különösen a gyimesi községek felől, vasuton nehezen elérhető az átszállás és sok várakozási idő miatt.

Miota a gyergyói részek is vasúthoz jutottak, ezen mizeria még nagyobb és még hátrányosabb.

Ismeretes mindenki előtt az a törekvés, hogy ha már nem is lehet a madéfalvi kiágazást Csikszeredába teljesen áthelyezni, de legalább a személyforgalom tekintetében könnyítés éressek el.

Ez csak úgy volna lehetséges, ha Csikszeredában egy fűtőház építtetnek.

Ezen építkezés költségeit nem akarja a vasut teljesen viselni, hanem megosztani kívánja akár a várossal, akár a vármegyével.

A város vagyoni viszonyai nem engedik meg az álozathozatall.

Tehát a vármegyén a sor.

Körülbelül 50.000 koronáról van szó a vármegye részéről.

Az 50000 korona megszavazása nem volna nagy áldozat, hiszen kevésbé fontos célokra nagyobb összeget is áldozott a vármegye — eredmény nélkül.

Felhívjuk tehát a megye törvényhatósági tagjait, hívassanak össze sürgősen rendkívüli közgyűlést és kövessenek el mindent, hogy a vármegye törvényhatósága a nagyfontosságú ügy megvalósítására a vármegye érdekében hozza meg az aránylag esékely anyagi áldozatot, mert ha most elmulasztja, oly hibát követ el, melyet többé helyrehozni nem lehet.

Lapunk az ügy minden mozzanatát éber figyelemmel kíséri és a történetekről annak idején részletesen beszámol.

Színházi esték.

Ismét egy igen kellemes, állandó derűszéggel előadott est, melyet csütörtökön Papa című francia egyaktos előadása szerzett a szűfolt ház közönségének. E hajos darabnak írói Boisgats de Fiers és Gustan Amand urak trappansul bebiztosított a nagyvilág előtt, hogy a francia Muzsa is tud ebben a könnyű műfajban is a színpad számára tiszta élvezhető kellemes dolgokat termelni.

Ha a De Larsac gróflőz (d Pap) hasonló számban alakok mind olyan hűdítőn gavallerosak, mint a hogy Tompa Kálmán megjárta azt nekünk, akkor teljesen akeptáljuk a kis Georgina Cussan (Tompa Irma) józselet, ki az ügyelogyott (u Jean Bernard (Bakó) helyett őt, az apát választja parjának. Tompa Irma elragadóan kedves szépséges kis naiva. És itt orrommel jelentjük, hogy Bakonak igen sikerült estje volt. Egészen jól fogta fel szerepét, pompásan alakított eléggé nem dicsérhető mérsékelt, menten minden tulajdost, melyet eléggé dicsérni nem lehet s a mely biztosítók számára a teljes sikert.

Az „Obsitos” pentek délutáni előadása beszédes mutatónya volt annak, miképen lehetnek tonkre különböző viszonylag elsőrendű színeszek is olyan darabot, mely nem regen országiszerte annyi tápsort aratott. Mert bizony arról a délutáni komédiáról engedekönyv szellemű kritika — amilyen a miénk — se nyilatkozhatni gáncs nélkül. Hiszen volt, volt benne immitt-annott élvezhető jelenet is, Szerdahelyinek a melyből regisztráltak jól ervenyesült a hangja, de egészen véve megis sajnálnunk kell, hogy megneztek lizetlik és beleszólásoknak nem is említve, megis csak beszámolt, hogy akadtak — akikől pedig nem várnak, mert föltelezzük róluk: becsülük meszeregeket — akadtak, kik a legkomolyabb részlekből gnyit úgye kivették — magukat a bizámatlanba teszik a nézőt. Beszélhetünk részletekről is, de reméljük, akinek tőkepen inye felveszi azt is s megérti és megérvelni a maga érdekében a mi diszkreionkat. Egyebeként szomorúan konstataljuk első cikrünkben kitéjtett ama nézetünknek, beigazolását, hogy a közönség lehet illetője a színeszek de... Az igazi művészet azonban d. u. is akar legalább.

Este Schionher Károlynak „Hit és haza” c. népdramáját adták elő. A darab elzatoságával nem értelmünk egyet, mivel az nem egyeb, mint a történelmi események egyoldalú elrűdítése. A darab előadása különben dicséretreméltó összejátekban történt. Egyes jelenetek általános tetszésben részesültek Tompa Kálmán Róth Kristóf szerepében hatatosan személyesítette meg a földjéhez és hitéhez ragaszkodó protestáns parasztot. Tompa Béla (A veréb) szinten jó alakítást nyújtott. Szerdahelyi K. kitünően volt maszkírozva s jateka sem hagyott fenn kívánivalót.

„A kis gróf” szombati bemutatója kívánivalókat hagyott hátra. Minél több operett kerül színre, annál erősebb lett a meggyőződésünk, alighanem ennek a műfajnak is utálpai kerül a talpa alá nem nagy időn belül. Letünk, mint az elvngzótt divatu népszínmű. Annnyira sablonosak, annyira egy a recipetük, hogy előre meg lehet mondani; most jön egy kis iáb-művészet, most egy kis ostoba elkesztés, majd egy adag érzelkesiklándó kacérkodás, útjén egy kis dobombó, ugránczolás, egy pár keringő és egy esomó semmi. S aztán vége. Az operett formái, helyzetei, mozzanatai kezdik kiélni magukat. A sok semmitmondó lehaságnak végre is telre kell vonulnia. Az operett-láznak el kell múlnia. Legelőlebb a zene éltetlhet egyiket-másikat. „A kis grófnak” is szép a műzskaja. de utóára kívánkozó túlbemászó melodrái mensesnek. Nem is énekeltek valami belizelően. Csak crikókóder láttunk nem egyszer, ott, hol hangot szettünk volna hallani. Tompa B. és Sandor I. egyebeknél kellemesebb voltak. Rózsahelyi és Szerdahelyi is megállták helyüket, bár itt ott a szerep nemelégé tudás kínos pillanatait éleltek át. Kertész kedélyes figurát nyújtott. Fűredi V. abban a kis halgatag szerepben — hű sorrentói népies mezben — olyan volt, mint egy valódság egő szemű tarantella. Hanem leützenkettőig húzni el a dolgót, megis sok. Kellene tenni már valamit, hogy azok a felvonások ne legyenek oly kegyetlenül hosszak. Valóságilag megőfői annak a kis élvezetnek, mit egyik-másik jelenet mégis csak nyújt.

A délutáni előadások azonban eléveléval ugylat-szik csakugyan nem nagyon akarnak kinálkozni. A

vasárnapi harmadik délután is ugyanis gyötrelmes volt. Nem tudjuk, mit szőlünk hozzá, Másièle logyatközösi voltak ugyan, mint a pentekinek, de nem kevésbé sajnosak. Sandor I., Tompa B. s még egy-kettő nem feledkezett meg magáról, de azért „Az erzd apja” c. második előadása, tán jobb ha elmarad. Végzetes baj ugyanis, ha a szerep szereplő nélkül marad. Fűredi V.-nak előkapása nemcsak őt, de minket is zavarba hozott. Hogy emiatt aztán megcsönkul a darab s tonkre silányul az egész előadás, természetes. Roppantul csodálkozunk, hogy komoly ígéretek szöges ellentétét élék ismétlődnek is.

Este a „Pesti gyerek” került színre, melynek jelentése, annak idejében a hajnalhasadás pirkadását jelentette a népsziműtő nódalmának elsárgult termékeltéme lét mezején. És valóban egészen jól es ezreszel ismerjük el, hogy a Dalnok mester nép-sziművé nem sokkal áll mögötte sem a cselekmény erőssége, sem a jellemrajz, sem a józú népies tonus tekintetében a régi híres, dicsőséget aratott hasonló műjau te-mékek mellett. Szeremes gondolat volt a szerző részéről, hogy színpadra vitte a szegény páriát a mindenkitől megvetett, lengett „senki gyermekek” sorsát, mely szinte kegyetlen módon nyilvánul meg velük szemben a falu egyszerű, mesterkélelen leltő lakóival. Rózsahelyi Sárnak, mint Pesti gyermeknek szívesen ellittük minden bánatot, könnyekkel, lemondással tele szenvedést. Csak a hirtelen bekövetkezett vég, a haláltán volt egy kicsit szoktalan, hogy ne mondjuk: erőltetett, melynek hibáját a szerző rojzuk Tompa Kálmán az egyszerű szerepbe is művészetet öntött.

Felűn este ismétellen ment az Eszemadta operett, jó előadásban, de félig irabbsz előtt.

„Fedora” előadása magasabbrendű művelésben rész-sített. Gyönyörűséggel telik el az ember lelke, már akinek, mikor azt a sokféle dramaturgiai szabály, mit valaha a dramáról tanult es olvasott a maga mesteri létezésében parjat ritkító műben konkrét megnyilatkozásban közvetlenül szemléli. Mert bizony Sandor „Fedora”-nak kivált szerkeszti szemponióból dramaírb dramát álltunk s dialogusainál pátto zöb-bakait álltunk. Hogy eltérpül minden szürke iskolás magyarázat egy ilyen darab eleteleven előadás-nak figyelmes végignézése mellett. Kivált akkor, ha ilyen gyorsan pergón zajlik le, ahogyan Tompa Kálmán szakavatott rendezői zöve drigálta. Az erto rendezés-től mindenesetre sok függ s ha itt baj van, zavartalan élvezetet nem nyújthat az előadás. A keddi pedig tiszta, harmonikus este volt. Amilyen erős kézzel vezette Tompa B. az összejátek menetét, ép oly kiváló lpanofon személyesítette. Mégis neháigen szavallt volna A főszereplő Fedoranak élelektésében Saary-Mnem nyújtott kitagastalan alakítást. Különösen az elejen, mikor a gróf meggyilkolása értesere jut, a hír jésztő volta nem hatott rá eléggé. A szerep folyamán azonban mind jobban belemelegedett s jobb bizonyítékot adta nemcsak magatartású intelligenciájának s önégyelmező erényének. A többi szereplők alkalmas keretűl szolgáltak a cselekmény e két tengelyének mozgására.

Amely magasságokban csapong a francia szellem e darabban, ep oly földgözös es szagos párellet a levegője a „Csitjű szíven”-nek, amely trágár voltán kívül más jellemzőt is magán hordja e szellemnek. Ugyesen, szellemesen van összekomponálva s a helyzetkomikum furcaságait ötletesen aknazza ki. A mulatságos előadásban Sandor I. és Tompa B. kívül, kiknek ügyes megertánat meg is újráltak, nagy része van Kertész Sandornak és Torók Kornéliának is. Torók K. az ilyen agról szakadt satrafalkának, amilyen Prudence kifünő személyesítője. Tompa Irma s Saary Margit s meg többen kisebb szerepekben, de jók voltak.

Csütörtökön Véber és Hemequin „Ejlen a király” c. énekes bohózata — énekek nélkül — került színre esekély érdeklődés mellett. — Maga a darab különben nagyobb közönséget nem is érdemelt meg, mivel egyike azoknak a modern lehaságnak, amelyek énekessegűkkel akarnak hatást elérni. S meg ezenfelül ez a darab hűjával minden szellemességnek is. Mert egy pár durva kiszólás meg nem megy szellemesség számba. Az előadás sem tartozott a leg jobbak közé, különösen az I. felvonásban az összátek több kívánivalót hagyott fenn.

Jövöhéti műsor.

Vasárnap d. u.: Faltrossza, zónacióadás.
Este: Babuska, operett.
Hétén: Aranyember, szimű.
Kedden: Kis gróf, operett.
Szerden: Utánam, szimű.
Csütörtökön: Eleven ördög operett.
Pénteken: Becsület, szimű.
Szombaton: Leányvasár, operett.

H I R E K

— **Uj albró.** Dr. Muzsnay Jozset marosvásárhelyi ítélő táblai tanácsjegyző csíkszeredai kir. törvényszéki albrónak neveztek ki.

— **Áthelyezés.** Dr. Végli Elemér kassai kir. törvényszéki bíró, aki városunk társadalmának több éven át rokonszenves tagja volt, áthelyeztek Tornára VII. fizetési osztályra vezető járásbírónak.

— **Eljegyzések.** Dr. Ternovszky Jenő orvos, a marosvásárhelyi kir. ítélőbíró elnökének fia, a napokban eljegyezte Hankó Klárát, Hankó Antal es neje bájos leányát Karfalván. Gratulálunk!

Buzas Albert csicsói bírtokos eljegyezte Mihályt Rózsán. Nagyjászonból.

— **A munkásbiztosító pénztár a közegészségügyért.** A munkásbiztosító pénztár a vármegye területére jobb két orvosi állást szervezett. Az egyiket Horszékre, a másikat Gyóvárlégy Galóczástelepre s lehetővé tette azt, hogy a nehéz remete—várlehyi körzet betegei fokozottabb orvosi kezelésben részesüljenek. A horszéki orvosi állásra mezőtelegdi Róth Albert dr., a galóczási állásra Rosenfeld Adolf dr. nevezettek ki.

— **Halálozások.** Idsb. Rancz Ignacié szül. Hancz Ágnes, életének 51-ik évében folyó hó 7-én Csíkszeredán elhalt.

Gáspár Endre tanító, városunk szülőtte, Hajnód Ignác városi főszámvevő veje, a napokban Tapióscsón elhunyt. Halálát városunkban kiterjedt rokonság gyászolja.

— **Községi előjárósági tagokat érdeklő belügyminiszteri határozat.** A községi előjárósági tagoknak az adók behajtása körüli mulasztása miatt sok kellemetlenségük van a pénzügyigazgatósággal, ami igen sokszor fegyelmi eljárással végződik. Most a belügyminiszter kimondotta, hogy a pénzügyigazgatóság a községi előjárók elleni fegyelmi ügyekben letebezési jog nem illeti meg.

— **A földmívelésügyi miniszter ajándéka.** A földmívelésügyi miniszter 1912. év január hó 23-án kelt leiratával, arról értesíti a vármegye alispánját, hogy úgy a csíkszentléleki, mint a vacsárcsi gazdák számára egy-egy 100 kötetből álló népkönyvtári ajándékozott és egy-egy könyvszekrény beszerzésére 20-20 korona államsegélyt utalt ki. Úgy látszik, hogy a földmívelésügyi miniszteriumban is belátták már, hogy a székelyemest nem kottolt tojások krosztásával, hanem a népismeret körének kiterjesztésével és a nép művelésével lehet csak sikeresen keresztülvinni.

— **Változás a pénzügyörsg ruházatán.** Egy regébbi pénzügyminiszteri rendelettel a pénzügyörsg ruházatán oly módosítás eszközöltetett, hogy a rangot jelző rózsák helyett csilagot kapott a pénzügyörsg személyete is, és a korbajt színe az eddigi zöld szín helyett a katonasághoz hasonlóan sárga lesz. A napokban léptettek ezt a rendeletet életbe s a közönséget az újítás kellemesen lepte meg. Itt említjük meg azt is, hogy úgy a pénzügyörsgnek, mint a katonaságnak a kölcsönös tisztelget el van rendezve.

— **Az utazó sorsa.** Hurlig Márton biztosítási es sorsjegyjűgünk folyó évi február hó 5-én a Brassótelel érkező vonallal Csíkszeredára akart utazni. De utközben szívszélhűdés érte s a csíkszeredai állomásra csak a hült teteme érkezett. A vasuti állomásról a kórház halottas kamrájába szállították.

— **Emberölés.** Gábor Mitri és Gábor Demeter jenőfalvi cigányok még január hó 29-én a koresmában palinkától felhevült állapotban valami lövősar miatt összeszólalkoztak s Gábor Demeter, Gábor Mitrinek az orrát megkarapta, Gábor Mitri ezért bosszut forralt s midőn a koresmából eltávoztak, előre sietett s egy székely gazdától valami ürügy alatt egy fejszét kert kölcson s midőn Gábor Demeter es a többi cigányok utolérték, Gábor Demeternek olyant ütött a lejszékával a homlokára, hogy a koponyacsontja betörtött s ennek következtében február hó 3-án elhalt. A cigány dráma folytatása a június havi esküdszéki ülészakon lesz.

— **Tűz.** Február hó 1-én Szöcs Péter es neje Balog Erzsébet gyimesközépleki lakosok istállója saját vigyázatlanságuk miatt leégett. Este gyertyával mentek az istállóba s a gyertyalángja belekapott a felhalmozott szalmába s a rohamosan terjedő tűzet elfojtani nem voltak képesek. A tűz sem emberben, sem állatban kárt nem okozott, de az istálló es a benne levő takarmány a lángok martaléka lett. A kár nehány százkoronára rug, ami annál érzékenyebben sújtja a károsultakat, mert szegény emberek s biztosítás hiányában semmi sem fog visszatérülni a kárból.

— **Hirtelen halál.** Mezei Regina görögfalvi 16 éves, ép, egészséges, fiatal leányt február hó 6-án reggel halva találtak meg agyában. A hatóság a hirtelen halál mögött valami büntényt sejtett es így elrendelte a boncoltatást. A kir. törvényszéki boncolás, melyet folyó hó 7-én tartottak meg, arról tett tanúságot, hogy a leány szívullengésben szenvedett es szívszélhűdés okozta a halálát.

— **A hang, mint hőmérő.** Cyro Costa, rio de janeiro műgyegetemi hallgató, azt tapasztalta, hogy egy sip hangjának magassága összefügg a hőmérsékletváltozással. Megfigyeléseit gyakorlati célokra iparkodott felhasználni fémkolbónál, cementgyártásban, porcellán égetésnél, vegyi gyáraknál stb., ahol nemely esetben az a fontos, hogy a kemencében mindenütt egyenlő legyen a hőmérséklet. A kemence két oldalala egyenlően hangolt két sípot helyezett el. A befúvásnál a keletkezett hanghullámok a kemence belsején haladnak végig s bizonyos magasságu hangot adnak. Ha mind a két síp ugyanazt a hangot adja, a hőmérséklet a kemence két oldalán ugyanaz; ha magasságukülömbösg van a hangok között, akkor a hőmérséklet nem azonos. Természetesen, a síp olyan anyagból készült, hogy a kemence hőmérsékletét kiállja.

— **Önképzőkör.** Csendesen — városunk közönségének tán még tudomása sincs róla — gimnáziumunk falai közt kedves jelenetek játszódnak le, ünnepi érzésekkel öltözök a lélek. Értsem az önképzőköri matinéket, amilyen volt a múlt vasárnap nyilvános gyűlés is. A gimnáziumnak csaknem minden növendéke igazgatójával jelen volt azon a kedves családi ünnepélyen. Egybeforró érzések, szívek élárlak, hogy egy család, egy szerető család vagyunk. S aztán milyen kedves, változatos műsor. Egy félév eredményeiről számolt be körünk elnöke Karda I. VIII. o. t. Meleg, szívelyes hangon emlékezve meg a már eddig is elért nagy sikerekből s további munkásságra buzdít. Majd Zakariás B. VIII. o. t. olvassa föl kedves, kis karcolatát, az „Erzsikét.” A leányzóak álmodozó, bájosan naiv lelki lakói ajkáról lesett el egy hangulatot. A bál után! Tankó K. VIII. o. t. gyönyörű ének szövege. A lány melódiát a zenekar kísérte. A műsori egy-egy kedves szavaltat is tarkította, vonzóvá tette. Sőt szociális problémák fejtegetésére is került a sor Tankó K. „Az alkohol és a Társadalom” címen tartott felolvasást.

— **A csikszeredei önkéntes tűzoltó-egylet** 1. hó 18-án, jövő vasárnap tartja bálját; a Vigadó nagytermében. A rendező bizottság nagy buzgalommal járadozik a bál érdekében s az előjelöklből itélve, igen sikerült bárra van kilátása városunk közönségének.

— **Műkedvelő előadás Taplocán.** E hó 3-án este Márkos Eudre plébános vezetése alatt igen jól sikerült színi előadást rendeztek Taplocán Toth Ede örökbevesi népszínművet: A Kintornás családost adták elő akkora érdeklődés mellett, hogy az összes jegyek már napokkal azelőtt elkeltek a terem pedig zsúfolásig megtelt közönséggel. Az érdeklődő bizonyára nem táplált nagy igényeket, mikor odament s mégis oly jól érezte magát, mint kevés színielőadás. A szereplők egyfolytóság derekán kitétek magukért. A több szereplők közül Csedő Annuska, a horváti molnári leányát alakította megkapó elevenesség, Csedő Sándorné pedig a kintornás leány mélyen átértett szerepébe illeszkedett ügyesen bele. Az özvegy reeski molnárnét Vass Juliska kreafta s bár igen fiatal volt hozzá, helyesen felgött játéka nagy hatású volt. A szereplők között Csedőné mellett talán Imre László játszott legjobban. Az a jelenete, melyben feldúlt boldogsággal lépődök sok nagyvárosi színpadra is beillhet volna. A vasuti baktér nehéz szerepében, bár ellöngéssel, de elég ügyesen játszott Lajos Albert Gyöngyös Lajos pedig, mint intrikus molnári inas ötletem játékaival igen mulattató volt, Xántus János is betelárolta magát a potya fíhalás szerepébe. A kintornás, a horvát molnári és a sugószerepét Balázs Lajos töltötte be, elismerésre méltó buzgalommal. — A rendezés nehéz munkájáért kiváló elismerés illeti Márkos Eudre plébánost. Előadás után kiválóan virradig tánc volt.

— **Táncmulatság Delnén.** A Delnei ifjúság folyó hó 18-án, vasárnap este színielőadással egybekötött táncmulatságot rendez.

— **A csikszentléleki gazdakör saját pénztára javára** febr. 11-én színielőadással egybekötött táncmulatságot rendez.

— **Közgyűlés.** Mint előző számunkban jeleztük, a Csikszeredei Dal- és Zeneegylet folyó évi rendes közgyűlést holnap (vasárnap) délután 2 órakor a Városház közgyűlési termében a következő tárgyszorozattal tartja meg: 1. Bizottság kiküldése a számadások és pénztár megvizsgálására. 2. Az 1912. évi költségvetés előterjesztése; a rendes tagsági díjak mérvének megállapítása, tagsági díjak leírása és törlése. 3. A számvizsgáló-bizottság jelentése és az eléfenti határozat. 4. Jelentes az egyesület 1912. évi tevékenységéről. 5. A tisztikar lemondása s az új tisztikar megválasztása. 6. Indítványok. A közgyűlés nyilvános levél, azon nem tagok is megjelenhetnek.

— **Az új adótervények életbe léptetése.** Az új adótervények tudvalevőleg 1913. január elsejével fognak teljesességükben életbe lépni. A pénzügyminiszterterület most főleg az adótervények életbe léptetését elrendelő miniszteri utasítások elkészítésére. A hatalmas anyagot Papp Mihály miniszteri tanácsos, Szabo Károly és Exner Kornél osztálytanácsosok dolgozzák fel. Ez a munka nehezebb, mert a törvény egyes részében némi elmondások vannak, melyeket az életbe léptetésnél ki kell küszöbölni. A miniszteri rendelkezések meg ez év első felében nyilvánosságra kerülnek.

— **Óvakodjunk orosz kevert** és orosz csirke kepton repamagvak forgalomba hozatalától és vásárlásától. Megbízható repamagvakban az idén nagy hiány állott be és ezért igen sok orosz eredetű repamag került eladásra Bizonzi, sőt Quedlinburgi csegekől is. A gazdasági egyesület állást foglalt ez ellen és a gazdákat nagy kiókok ellen megóvando, nemkülönben az állattartás és állattenyésztés érdekében kijelentette, hogy ama magkereskedők és viszonteladók, kik repamagot akár a fűj, akár a származás hamis megnevezése alatt adnak el, csaldást és büntetendő eseményt követnek el. Egyszerűsöd felkorte a gazdasági egyesület a többi testvérgyűléstől is, hogy eme határozatához csathközzanak és a gazdasági közönséget a legbiztosabb módon óvják attól, hogy kezes eroditú, vagy csirkekepton és vegyes orosz-repa magvakat vegyessenek.

— **Meddig tartozik a gazda cselédjét ápolatni.** A cselédtartó gazda a gazdasági cselédje balcseni betegségéből felmerült kórházi ápolási költségeket a kórháznak nemcsak 30 napra terjedőleg, hanem a cselédjeltes felgyógyulásáig tartozik megfizetni, a kiírt összeg megtérítését azonban, ha a baleset nem az ő hibájából következett be és a gazdasági munkás es cselédsegélypénztárral szemben törvény-szalta kötelezettségeinek eleget tett, ettől a pénztártól követelheti.

Közönség köréből.

Csikszeredea, 1912. február 8.

Tekintetes

Dr. Pál Gábor urnak

Csikszeredea.

Kedves Barátunk!

Dr. Gaál Endre ur által a „Székelység” című lap 3. és 5-ik számában veled szemben használt kifejezésekért elégtételt kértünk, mi nevezett megbízottai által fel is ajánlott.

A megbízottakkal fegyveres elégtételadásban állapodtunk meg s mi pisztolyparbját hoztunk javaslatba azon okból, mert az előttünk ismeretes testi fogyatkozásaid miatt ellenfeleddel szemben kardparbját esetén hátrányban letél volna.

Testi fogyatkozásaidat a tárgyalások folyamán orvosi bizonyítvánnyal igazoltuk, ennek dacára dr. Gaál Endre ur megbízottai a fegyverem eldöntésére fegyverbírósságot hoztak javaslatba.

Mi, minthogy az orvosi bizonyítvány produkálása után a fegyverbírósságot nem lártottuk illetékesnek ebben a kérdésben dönteni, az ügynek fegyverbírósság elő vitelét megtagadtuk, s az ügyet a Te részedről, minthogy az ellenfél megbízottai fegyverbírósság döntése nélkül az állunk kért pisztolyparbját el nem fogadták, befejezettek jelentették ki.

Miről a tárgyalásokról felvett jkv. megküldésével tisztelettel értesítünk.

Öszinte barátaid:

Dr. Gaál József s. k.

Boszkor Antal s. k.

A „Székelység” 3. és 5-ik számában dr. Gaál Endre — a szándékosan hangoztatva — megsértett. Ezért a sértésért tőle elégtételt kérttem s minthogy a sértés hírlap útján történt, közzéteszem megbízottainak ez ügyben hoztam intézett levelét.

Csikszeredea, 1912. február 8-án.

Dr. Pál Gábor.

Ezen rovat alatt közölték felelősséget nem vállal a Szerk

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sz. L. Szentmárton. A cikk már más lapban megjelent s nem közölhetjük, mert úgy tűnik föl, mint ha alból vittük volna át. Közleményeink mások szívesen adunk helyet, ha azt más lap előzőleg nem közölte.

P. E. Szentmihály. A cikk nem közölhető s ezért nem hozhatjuk.

F. G. Csikszeredea. Cikkje, szép ugyan, de csak tudományos szaklapban közölhető.

Cs. V. Gyergyószentmiklós. Cikkét köszönettel vettük; helyszüké miatt azonban csak jövő számunkban hozhatjuk.

P. S. Várdoltalva. A viszonzulás már csakugyan elkészült; a tiszta felajánlása most nem idősezi. Köszönjük különben lapunk iránt való érdeklődését.

O. J. urnak [Helyben.] Levelét a nyíltérben közöztettük ugyan, értesítjük azonban, hogy e tárgyban irt cikkeknél több helyet nem adhatunk.

Nyíltér.*)

Tekintetes

Dr. Gaál Endre vármegyei első aljegyző urnak!

A „Székelység” 1. év február 4-iki számát olvastam, de abban levelemlre érdemleges választ nem kaptam.

En egyedül az igazságot kerestem, de még senki sem adott feleletet nekem arra, hogy az egész taplocai bíró választás közül tulajdonképpen ki a z u d o t t ?

*) E rovat alatt közölték nem vállal felelősséget a Szerk

Mert a főispán ur azt mondja, hogy az ő nevével rutul visszaéltek, te meg egyszerűen kijelented, hogy tudni sem akarsz róla, az eljáró szolgabíró azonban csak általad izengeti, hogy felsőbb utasítást nem kapott.

Közben a szolgabíró a felcsiki járás általános tisztújításainál valóságos irtó hadjáratot folytat a nép jogai és igazsága ellen; egyik panasz a másikat éri, a felbevezések garmadája érkezik és valahány községben megfordul mindentit csak békétlenséget és piszkolódást hagy maga után.

Ilyenformán ketten vitakozhatunk itélet napig, mert a míg köztünk beteken át foly a polemia — azalatt Sándor Gyula ur az egész felcsiki járás politikai vezetőségének arcukatját a hatalom felé fordítja és annak kész eszközevé teszi.

Telát nem kell ide belemagyarázni a Sándor Gyula és Márton László riválitását, itt a tények beszélnek arról, hogy aki képes minden eszököt felhasználni a nép akarata, nyugalma és békéje ellen — az nem lehet a jövőben sem annak hivott vezetője.

Ami pedig Gyergyónak és a kapcsolt tartományoknak koronázatlan királyására adott feleletet illeti, — arra vonatkozólag csak azt jegyzem meg, hogy miután te azóta saját magadat már meg is koronáztad, — hát viseld egészséggel a már amugy sem sokáig tartó dicsőségét.

En azonban koronázva vagy koronázatlan, de mindig fogok élni a jogos kritikával ott, ahol igazságtalanságot, törvényteleniséget és erőszakos visszaélést látok.

Végül pedig, midőn elismerem azt a konzilians hangot, mellyel magad neve alatt a választ megadtad, — egyben azt kérdezem, hogy amidőn annyira kényes vagy a mindenféle külsőségekre, hogy ugyanakkor hogyan tudtad összegyűjteni a jobb izléssel és az uri gvallériával azt, hogy a saját lapodban helyet adj az olyan Mokány Berci féle kiszólásoknak, a melyekért — jól tudod — semmiféle társadalmi eszköz nincs, melyekért elégtételt lehetne szerezni és annyira méltatlannak, alattam levőnek tekintem, hogy azzal foglalkozni szégyenes volna bármelyik uri embernek.

Ha az ilyen alakoknak a neve alatt kezdiünk el vitakozni és tért engedni a lapok haszában arra, hogy bárkinek neki menjenek, — akkor egy hét alatt az egész vármegye uri közönségének jóhírnevét, becsületét tönkre lehet tenni és egyetlen embernek sem lesz semmiféle eszköze arra, hogy elégtételt szerezzen magának az ilyen individuákkal szemben.

Miután pedig közüdmásu dolog, hogy Csedő Imre teljesen képtelen arra, miszerint azt a cikket megírja; ennek folytán erős a gyanu, hogy más valaki settenkedik annak háta megett és elég gyáva fráter arra, hogy érte a felelősséget meg a következményeit viselje.

Orbán János.

Nyilatkozat.

Mi alulírottak kijelentjük, hogy a „Székelység” 1912. év február 4-én megjelent számában a Csedő Imre érdekében kiadott nyilatkozatot egyfelől nem ismerjük, annak aláíratásakor félrevezettek, mert nekünk és az egész község népének más volt a birójelöltje.

Nekünk Csedő Imre községi bírónak soha sem kellett, őt a szolgabíró nevezte ki, mert a község népének igen nagy többsége Balázs Tamás községi pánznokot óhajtotta bírónak.

Csiktaplota, 1912. február hó 6-án.

Simon Ede	Gergely Ágoston
Daradics Ignác	Mihály Lajos
Inke Dénes	Anda Lajos
Salamon István	Gál Domokos
Molnár Sándor	Boncz Pál
Gál Sándor	Vizi Imre
Ifj. Vas József	Vizi József
Id. Vas József	Anda János
Miklós András	András Bálint
Pál Mihály	Salamon Elek
Lajos András (mojzi)	László Antal (búti)
Mihály Ignác	Csorba István (réti)
Botár Ignác	Bálint M. József
Botár Károly (konjor)	Ifj. Gecző István
Molnár János	Ulkei Dénes
Sorbán János	Lajos Ignác (Henrik)
Csedő Sándor	Dávid János
Csedő Péter	Gegő János (erdei)
Péter János	Boncz Antal
Botár Vítus	Lajos Gergely
Botár Ferenc	Lajos Antal
Lajos Imre	Györgypál Lajos
Salamon Elek (titok)	Györgypál Elek
Csorba Antal	Pál András
Csorba Károly	Botár János (már)
Gergely Antal	Balázs Lajos
Holló János (réti)	Holló István (Jánosé)
Gegő István (réti)	Kopacz Domokos
Holló Tamás	Daradics Antal
András Károly	Sántus Antal (idős)
Gergely József	Ifj. Mihály Lajos (Antalé)
Szász János	Abrahám József
Botár István	László Pál

Farkas József
Gegő Dénes
Mihály János
Bakó Balint
Botár György (Antalé)
Sándor Mihály
Hollo Dénes
Miklós Antal (felső)
Józsa Dénes
Botár István (bene)
Jakab Lajos
Miklós József
Botár Gergely
Botár Károly (már)
Botár István (már),
Sántus Mátyás
Salamon József
Bakó Béla
Györgypál Albert
Györgypál Ignác
Török György
Mihály József
Molnár József (püspök)
Gergely János
Kardos András
Molnár Ferenc
Botár János
Botár Sándor
Csedő Pál
Péter Lajos
Lajos Lázár
András Károly
Kardos Károly
Nagy Ferenc
Erős Ignác
László Domokos
Sántus Barabás
Balázs József
Györgypál Tamás
Gál Ferenc
András Dénes (felső)
Salamon Jakab
Botár Lajos
Györgypál Elek
Botár Mihály
Böjte József
Szász János
Gál István
Györgypál Elek
Gergely József (páp)
Simon Ferenc
Miklós Imre
Bereczki János
Csorba István
Gecző Tamás
Sántus István (felső)
Lajos János
Lajos Lőrinc
Bernád József
Botár György (albíró)
Ferencz István
Sántus Gergely
Abrahám Lajos
Lajos Ignác (geréd)
Balint Károly
Hollo Albert
Balint Lajos (szabó)
Gecző János
Botár István (Lajosé)
Csedő Antal
Csorba Antal (utász)
Imreh István
Imre D. János
Mihály Albert

összesen 214 szavazó.

Ezzel szemben Csedő Imre állítása szerint kapott volna 192 szavazatot, ha a választás a rendes mederben lefolyt volna.

Igyis azonban feltéve, hogy Csedő Imrénének 192 szavazója volt, a mérleg a Balázs Tamás javára záródik le, s jelen esetben annál inkább, mert a Csedő Imre nyilatkozatát aláírt egyének közül 95 választó már ezen nyilatkozatban kijelenti, hogy Csedő Imrét bíróknak megválasztani sohasem volt szándékukban, s ők az általa közölt nyilatkozatot csak megtevesztés folytán írták alá.

Szóval a 192 szavazóból is vonjunk le még 95 szavazatot, s így Csedő Imrénének csak 97 szavazata maradna, ha ugyan 5-nél többet kapott volna.

Mi ugyan hírlapi polemikába bocsátkozni nem akartunk, hanem a fenti számléjtéssel csak azt akartuk kimutatni, hogy a tapocai enbereknek az orruk-nál fogva még Csedő Imre sem vezetheti, s hogy az ő bíróknak történt megválasztása nem a község gondolkodni tudó emberének, s legalább is ezek nagy többségének akaratából történt, mert 97 úgy aránylik a 214-hez, mint legalább is 2 az 5-höz.

Kár tehát a község bizalmával a nagyközönség elé állani akkor, a midőn a bizalom vajmi kevés mértékben van meg.

Tetszett volna csak a választó polgárokat leszavaztatni, s akkor nem kettő aránylanék az öthöz. — hanem 2 a 10-hez.

Különben a közel jövő mindent meg fog mondani, de hogy nekünk lesz igazunk, s nem Csedő Imrénének, annyi bizonyos.

Kelt Csiklapolcán, 1912. február 9.

Simon Ede,
Balázs József,
Csedő Peter.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű építelő közönség becses tudomására juttatni, hogy miután Rudics István ural mindennemű közönséget megszüntettem, vállalataimat magam tovább fogom vezetni.

Elvállalok bármínemű építkezési tervek készítését és keresztülvitelét, fűrészgépy, sodronypálya, ács- és kőműves munkáitait a legjutányosabb árak mellett.

Irodámat Gyergyószentmiklóson és Csikszerezdán tovább vezetem.

Kérem a nagyérdemű közönség becses partfogását továbbra is.

Alázatos tisztelettel:

Vécsey Gábor,
képesített ács és kőműves mester.

575—1911. végrh. szám.

Árverési hirdmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezenel közhírre teszi, hogy a magyar Államkincstár végrehajtónak javára 3562 kor. 44 fill. jogiletek tartozás és járulékaik erejéig 1911. évi nov. hó 27-én foganatósított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 5558 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: háziútorok, eredeti olajfestmények, kocsiok, lovak, bivaly, tehénborjú, hámszerzőmök stb, nyilvános árverésen eladhatók.

Mely árverésnek a 2086—911. v. h. sz. kiküldést rendelő végzés folytán végrehajtást szenvedő lakásán Csikszerezdán **1912. évi február hó 21-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kiűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1883. évi XLIV. t. c. 69. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek bec árón alul is eladhatók lenni.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-a-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Csikszerezdán, 1912. február hó 5. én.

Zsidó István,
városi végrehajtó

124—1912. végrh. szám.

Árverési hirdmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezenel közhírre teszi, hogy a csikszerezdai kir. járásbírósnak 1911. évi V. 1456. számú végzése következtében Dr. Gergely Bertalan ügyvéd által képviselt 69 K 66 f. s. jar. erejéig 1912. évi január hó 12-én foganatósított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 630 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: bika nyilvános árverésen eladhatók.

Mely árverésnek a csikszerezdai kir. járásbírósnak fenti számú végzése folytán 69 kor. 56 fill. tőkekövetelés, bíróság már megállapított költségek erejéig Csikszentmiklós községüzemén leendő megtartására **1912. évi február hó 17-ik napjának délutáni 3 órája** határidőül kiűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltattak és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csikszerezdán, 1912. évi január hó 30.

Keresztes Gyula,
kir. bír. végrehajtó.

Sz. 107—1911. végrh.

Árverési hirdmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezenel közhírre teszi, hogy a csikszerezdai kir. járásbírósnak 1911. évi V. 764. számú végzése következtében Dr. Kuplerstich Armin ügyvéd által képviselt Székely Gazdák Szövetkezete javára 103 kor. 25 fill. s. jar. erejéig 1912. évi január hó 9-én foganatósított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 2200 kor. — fillére becsült következő ingóságok u. m.: útorok nyilvános árverésen eladhatók.

Mely árverésnek a csikszerezdai kir. járásbírósnak 1911. évi V. 764. számú végzése folytán 103 kor. 25 fill. tőkekövetelés, ennek 1912. évi január hó 1. napjától járó 5 száz lek. kamatai, $\frac{1}{2}\%$ váltó díj és eddig összesen 15 L. 50 fill. bírói bíróság már megállapított költségek erejéig végrehajtást szenvedő lakásán Csikszerezdán leendő eszközölésére **1912. évi február hó 26-ik napjának délutáni 4 órája** határidőül kiűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltattak és azokra kielégítési jo-

got nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csikszerezdán, 1912. évi február hó 1-ső napján.

Molnár Sándor, kir. bír. végrehajtó.

1053—1911. végrh. szám.

Árverési hirdmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §. értelmében ezenel közhírre teszi, hogy a csikszerezdai kir. járásbírósnak 1911. évi V. 1220. számú végzése következtében Dr. Gergely Odón ügyvéd által képviselt Erdős Márton javára 600 K s. jar. erejéig 1911. évi november hó 16-án foganatósított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1300 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: házi útorok stb nyilvános árverésen eladhatók.

Mely árverésnek a csikszerezdai kir. járásbírósnak fenti számú végzése folytán fenti tőkekövetelés és bíróság már megállapított költségek erejéig, végrehajtást szenvedők lakásukon Csikszerezdán leendő megtartására **1912. évi február hó 19-ik napjának délutáni 4 órája** határidőül kiűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltattak és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csikszerezdán, 1912. évi február 6.

Keresztes Gyula,
kir. bírósági végrehajtó.

1132—1911. szám.

Árverési hirdmény.

Alulírott kiküldött bír. végrehajtó ezenel közhírre teszi, hogy a csikszerezdai kir. járásbírósnak 1911. évi V. 1284. és 1299. sz. végzése folytán Dr. ifj. Fischer Ferenc pécsi és Dr. Halm Gyula pesti ügyvédek által képviselt Látke L. pezsgőgyár és Huma csokoládé gyár végrehajtó részére végrehajtást szenvedő ellen 237 kor. 52 fill. és 68 kor. 10 fill. követelés s. jar. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesétől lefoglalt és 1528 koronára becsült ingóságokra a csikszerezdai kir. járásbírósnak 1911. évi V. 1284. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetve, annak az alap- és felülfoglaltatott követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, a végrehajtást szenvedő lakásán Csikszerezdán leendő megtartására határidőül **1912. évi február hó 17-ik napjának délután 4 órája** kiűzetik, amikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig útorok stb a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdése előtt kiküldöttél írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasztásák, mert különben csak a vételár fölöslegére joguk utaltatni.

Kelt Csikszerezdán, 1912. évi január hó 13.

Molnár Sándor,
kir. bírósági végrehajtó

Egy belsőség eladó

Csikszerezdán, a Fötér közelében.
Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

Egy 10 lóerős

benzin motor eladó. Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

Lőrincz Károly

17 éves róm. kath. vallásu, fűszer- és vegyesáru kereskedő segéd, aki jelenleg Pototzky Gerő csikszentimrei cégnél van alkalmazva. február 15-től vagy március 1-től alkalmazást keres.

Szám: 2766—1911. ki.

Hirdetmény.

Közhírre tétetik, hogy az 1911. és 1912. évekre vonatkozó tüzoltóni válságdíjak kivetési listjroma mai naptól 15 napi közzémiére ki van téve s azt az érdekeltek ezen időn belül a hivatalos órák alatt megtekinthetik és ellene felebbezésüket beadhatják.

A városi tanács.

Gyerekszjátékok egész éven át kaphatók.

Férfi és Női divat Raktár

mindennemű női és férfi szövetekben

Fiú, leány és férfi készruha, kabát, női és férfi fehérenmű, cipő, kalap, nyakkendő, keztyű, kötött figaró, zsebkendő.

Asztal- és ágygaraitura, gyapott és céna vászon

Gyerekszjáték utazókosár, kézi- Varrógép Nagyválaszték Temetkezési cikkek és kész mindenféle koporsókban.

Pototzk Pál női és férfi divatüzletében Csikszereván.

Mátrai Ignácz

órász, ékszerész és látszerész Csikszereván, saját ház.

Ajánlja dusan berendezett legújabb szerkezetű

arany- és ezüst Omega zsebrákat.

Állandó nagy raktárt tart valódi drágakövé

ékszerekből

Továbbá látszerészi cikkek nagy választékban. Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

Javítások gyorsan és lelkiismeretesen készíttetnek el.

GÉPÜZEMŰ

asztalos vállalat

Csikszereván Vörösmarty-
utca 21. szám.

Készít asztalos munkákat minden kivételben. Elvállalja faanyag kidolgozását asztalos mesteruraknak szakszerű gépei által mérsékelt munkadíj ellenében

HIRDETÉSEKET

olcsó ár mellett felvesz a kiadóhivatal

Legjobb sör

SÖR

a „Korona”-ala Pilsen”

Dréher Antal

kőbányai sörfőzdéjéből.

Egyedüli elárúsító hely Csikszerevánban:

özv. Nagy Istvánné Zöldfa-vendéglője

hol mindennap frissen csapolva poharankint kapható.

Nuridsány Márton

női és férfi divatüzlete új helyiségében
Csikszereván (a régiivel szemben)

A legnagyobb választékban kaphatók az összes női és férfi divatárak a legolcsóbb árban.

Elismert, szolid bevásárlási hely.

Kéretik a címre ügyelni!

CSEH ISTVÁN

mészáros és hentes CSIKSZEREVA.

Naponta frissen vágott marha, borjú és sertés hus. saját készítményű felvágottak, sonka, kolbász és tormás virstli. Szalonna és zsír nagyban és kicsinyben.

Pontos kiszolgálás.

Filó Károly nagy temetkezési raktára

Csikszerevánban, Apaffy Mihály-
utca 36. szám. (Saját ház.)

Nagy választék mindenféle temetkezési cikkekben, u. m.: érc- és fakoporsók a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kiállításban, szemfödelek, könyök- és fejpárnák, harisnyák, gyászatyolok, gyertyák és szalagok, gyászjelentések stb. stb.

Koszorúk és koszoru szalagok óriási választékban. Üvegfedelű érckoporsók szigorúlagos raktára. Disztes gyászkocsik.

Temetkezéseket elvállal pontos kiszolgálás és szolid árszámítás mellett.

FRIED TESTVÉREK

divat-, kézmű- és rövidáruüzlete Csikszereván
a Hutter-szállóházzal szemben.

A n. é. vevő közönség becses tudomására hozzák, hogy Csikszereván, (a Hutter-szállóházzal szemben) a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

DIVAT-, KÉZMŰ- és RÖVIDÁRUÜZLETET

nyitottak. — Amidőn üzletüket a nagyérdemű közönség szíves partolásába ajánlani bátorkodnak. egyben tisztelettel kérik, miszerint kegyeskedjenek becses és szíves látogatásaikkal, megrendeléseikkel szerezni, mit részlekről méltányolva legfőbb törekvésüknek ösmerendik, eljárásuk szilárd-ságával, pontosságukkal elsőrendű gyárosoktól beszerzett áruik jószágával s ennek arányában árai méltányos mérsékltsége által nagybecsült bizalmukat mindenkora kiérdemeljék.

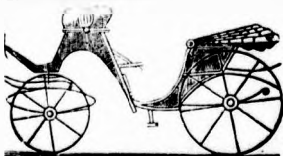
Máthé József

— női divatkalap és rövidáru üzlete Csikszereván. —
(Grünwald-féle ház.)

Állandó raktár egyszerű, disz- és gyász-

KALAPOKBAN

Vidéki megrendelés gyorsan és pontosan eszközöltetik.

SZABÓ FERENC

kocsigyártó, nyerges, kárpitos és szíjgyártó üzlete

Csikszereván, Mikó-utca 16 sz.
(Saját ház.)

Kocsigyártó, nyerges, fényezési munkák, ugyisint kárpitos, butorbehuzás és díszítési munkák, matrácok és paplanok: kéz kocsik, szekerek, szánók és mindenféle töltött és tölthető butorok, a lehető legjutányosabb árakért; esetleg reszeltfűtés mellett is kaphatók. Saját készítményű ágyfotelek, rugganyos matrácok, elegáns falakkal, valamint koci ülészek stb. Állandó raktáron. Egyedüli bizományi raktár a Lukrécia hámfestő- és impregnáló zsiradékok fekete és naturszínben.

Legjutányosabb be- vásárlási forrás

ugymint: hajtápokban, manükür-
készletekben, szobkészekben, pénz-
érszényekben és mindennemű külön-
legességekben, valódi YES porcellán
puder, Diana sóborsszesz és Neutlé-
féle gyermek: tüplisz, fólorakataFEKETE VILMOS Első Csikmogyeyi
állatszer- és piperekereskedésében
— Csikszereván. —

Kellemes üdítő ital

a Hosszuaszói Erzsébet savanyúviz.

1 literes palackban 10 fillér. Megrendelhető:

A Hosszuaszói forrás
kezelőségénél Csikszereván.